



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **E. K.**,
bytem
zastoupená JUDr. Bc. Michalem Březovjákem,
advokátem se sídlem Školní 3362/11, 760 01 Zlín

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 14. 10. 2020, č. j. MPSV-2020/187746-924/3,
sp. zn. SZ/MPSV-2020/187746-924

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Bc. Michalu Březovjákovi, advokátovi se sídlem Školní 3362/11, 760 01 Zlín **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3 900 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu krajského soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

- I. **Vymezení věci**

1. Žalobkyně se včasné podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky ve Zlíně (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 15. 7. 2020, č. j. 7050/2020/BPH, sp. zn. UP/2303/2016/HN (dále též „prvostupňové rozhodnutí“).
2. Prvostupňovým rozhodnutím rozhodl správní orgán I. stupně tak, že dávku příspěvku na živobytí žalobkyni snížil z 3 860 Kč na 2 490 Kč měsíčně ode dne 1. 7. 2020 v souladu s ustanovením § 44 odst. 7 písm. b) § 24 odst. 1 písm. f) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). V měsíci červenci 2020 bylo zjištěno, že žalobkyně nesplnila v měsíci červnu 2020 žádnou z aktivit a ani nebyly doloženy žádné další aktivity pořádané v součinnosti s Úřadem práce ČR ani žádné další možnosti uvedené v ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, na jejichž základě by jí nebyla částka živobytí v měsíci červenci 2020 snížena. Proto došlo od měsíce července 2020 ke snížení částky živobytí žalobkyně z částky životního minima ve výši 3 860 Kč na částku existenčního minima ve výši 2 490 Kč.

II. Napadené rozhodnutí

3. Žalovaný shrnul, že žalobkyně dlouhodobě pobírá dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí, tj. déle než 6 měsíců. Posuzována je samostatně a je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR. Žalobkyně byla uznána osobou zdravotně znevýhodněnou. Dne 8. 2. 2017 byla žalobkyně poučena o snížení částky živobytí na existenční minimum po 6 kalendářních měsících pobírání příspěvku na živobytí v případě neplnění podmínek daných zákonem o pomoci v hmotné nouzi. V minulosti již byla žalobkyni částka na existenční minimum snížena. Dne 1. 7. 2020 byl s žalobkyní sepsán protokol o ústním jednání, během něhož žalobkyně sdělila, že v červnu 2020 se nezúčastnila žádné aktivity. Při tomto jednání byla poučena, že její částka živobytí klesne na existenční minimum. Dne 8. 7. 2020 pak správní orgán I. stupně zahájil správní řízení ve věci změny výše dávky a dne 15. 7. 2020 vydal prvostupňové rozhodnutí.
4. Žalovaný dále shrnul, že správní orgán I. stupně z důvodu vyhlášeného nouzového stavu usnesením vlády ze dne 12. 3. 2020, který byl následně prodloužen až do 17. 5. 2020, v rámci správního uvážení žalobkyni od měsíce března 2020 do května 2020 toleroval skutečnost, že v tomto období neplnila aktivity v rámci Úřadu práce ČR, ani nedoložila žádné další možnosti uvedené v § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobkyni tedy byla částka živobytí ponechána ve výši životního minima v měsících duben 2020 až červen 2020 (rozhodným obdobím je vždy kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci). Zároveň žalobkyně byla s užitím správního uvážení po dobu nouzového stavu od 12. 3. 2020 do 17. 5. 2020 seznámena při návštěvách úřadu práce.
5. Žalovaný konstatoval, že v měsíci červnu 2020 odpadl důvod pro správní uvážení, tj. tolerance neplnění podmínek z důvodu vyhlášeného nouzového stavu. Žalobkyně neprokázala snahu o zvýšení příjmu vlastní prací, ani nesplnila žádnou z možností danou ustanovením § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, a tudíž v červenci 2020

byl opětovně posouzen nároku na dávku. Žalovaný proto uzavřel, že správní orgán I. stupně postupoval v souladu s platnými právními předpisy, když dávku příspěvek na živobytí žalobkyni od 1. 7. 2020 snížil, neboť zvýšení částky na živobytí žalobkyni od měsíce července 2020 nenáleželo. Žalobkyně totiž není osobou, na niž by se ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi nevztahovalo.

III. Žaloba

6. Žalobkyně předně uvedla, že pracovníci Úřadu práce ČR mají dbát na to, aby rizikovým skupinám byla věnována zvýšená péče. Do rizikové skupiny patří mj. osoby nad 55 let a osoby zdravotně handicapované, přičemž žalobkyně obě podmínky splňuje. Zvýšená pomoc a podpora musí být poskytovány v zájmu osob a musí být zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod. Pracovník orgánu pomoci v hmotné nouzi má poskytovat každému informace o existenci všech sociálních dávek a podmínkách pro jejich získání.
7. Žalobkyně se již v lednu 2020 dotazovala na podmínky aktivity pracovní rehabilitace a následně dne 12. 2. 2020 žádala o zařazení do této aktivity, na což má ze zákona právo. Úřad práce její žádost neakceptoval a nezpracoval s tím, že nejdříve je nutné vše zkontrolovat s pracovníci zajišťující pracovní rehabilitaci. Tato pracovnice však na pobočku v Bystřici pod Hostýnem dojíždí nepravidelně a žalobkyně neměla možnost ji kontaktovat. Jiná aktivita nebyla pracovníky úřadu práce žalobkyni zprostředkována a nabídnuta. Žalobkyně byla do pracovní rehabilitace zařazena až v měsíci srpnu. Chybným úředním postupem žalobkyni úřad práce vedl k tomu, aby neuplatnila své právo žádat o pracovní rehabilitaci, což ve výsledku znamenalo snížení dávky příspěvku na živobytí a zhoršení její životní situace. Žalobkyně si přitom své povinnosti uchazeče o zaměstnání dlouhodobě a aktivně plnila, a to ne z důvodu nesnižování dávek, ale z důvodu, že se potřebuje dostat ze své nelehké situace.
8. Na závěr žalobkyně vznesla otázku, zda je platná právní úprava zákona o hmotné nouzi v souladu se zákazem nucené práce a s právem na spravedlivou odměnu za práci podle čl. 9 a čl. 28 Listiny základních práv a svobod. Novelou zákona o pomoci v hmotné nouzi byla vrácena povinnost vykonávat veřejnou službu pod sankcí snížení dávky pomoci v hmotné nouzi. V některých případech je však fakticky nesplnitelná podmínka výkonu veřejné služby, neboť stát ani jiný subjekt nemá povinnost zajistit volné místo k výkonu veřejné služby. Novela nepříznivě dopadá i na osoby, kterým nikdo výkon veřejné služby nenabídne nebo její výkon musí z vážných důvodů odmítnout. Na základě toho žalobkyně požádala o přerušování řízení a předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení příslušných ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi s ústavním pořádkem.
9. Závěrem žalobkyně navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Doplnění žaloby

10. Zástupce žalobkyně v doplnění žaloby uvedl, že prvostupňové i napadené rozhodnutí považuje z následujících důvodů za nezákonné.
11. Žalobkyně nebyla po skončení nouzového stavu poučena o tom, že správní orgán I. stupně přestává uplatňovat správní uvážení a tolerovat neplnění podmínek pro nárok na částku živobytí ve výši životního minima. Žalobkyně předpokládala, že bude náležitě

poučena v okamžiku, kdy se změní podmínky. Úřad práce přitom musí dotčeným osobám poskytovat přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech podle § 4 odst. 2 správního řádu. Úřad práce dále porušil i další základní zásady činnosti správních orgánů. Situace spojená s pandemií onemocnění COVID-19 na jaře roku 2020 byla natolik výjimečná, že na ni reagoval Úřad práce využitím správního uvážení. Prosté ukončení využití správního uvážení bez náležitého poučení žalobkyně ale neodpovídá zcela mimořádným okolnostem daného případu. Nadto má podle zákona o pomoci v hmotné nouzi každý právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Orgány pomoci v hmotné nouzi mají zajistit sociální poradenství, zvláštní pozornost by měla být věnována zranitelným skupinám.

12. Úřad práce dále nepřihlédl ke snaze žalobkyně o zvýšení příjmu vlastní prací. Žalobkyně byla zařazena do programu „Karlovarský program“, který měl být uskutečněn od března do května 2020, ale nebyl uskutečněn z důvodu epidemie onemocnění COVID-19. Žalobkyně se zajímala i o možnost zapojení do aktivity veřejné služby, která ale není v Bystřici pod Hostýnem organizována. Žalobkyně rovněž několikrát žádala o zařazení do pracovní rehabilitace, ale neměla možnost kontaktovat pracovníci zajišťující pracovní rehabilitaci. Žalobkyně už dne 12. 2. 2020 na jednání na Úřadu práce projevila zájem o vstup do projektu a do pracovní rehabilitace. Z uvedeného důvodu se žalobkyně domnívala, že již byla do pracovní rehabilitace zařazena od února 2020. Do pracovní rehabilitace však byla žalobkyně zařazena až v srpnu 2020, čímž správní orgán I. stupně porušil zásadu vyřizování věcí bez zbytečných průtahů. Žalobkyně se v této souvislosti také domnívá, že za snahu zvýšit si příjem vlastní prací se považuje i aktivní plnění povinností uchazeče o zaměstnání. Podle žalobkyně postačí, když je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popř. prokáže, že se snaží najít zaměstnání.
13. Žalovaný i správní orgán I. stupně rovněž postupovali formalisticky, když dospěli k závěru, že žalobkyně vyhledává projekty a aktivity Úřadu práce pouze ve snaze, aby nedocházelo ke snížení částky živobytí. Jednání žalobkyně však není účelové, neboť skutečně projevuje snahu se dostat ze své nelehké situace. Žalobkyně však nemůže vzhledem ke svému zdravotnímu znevýhodnění dojíždět mimo místo trvalého pobytu za účelem výkonu veřejné služby, ani jí dosud nebylo nalezeno vhodné pracovní místo. Možnost projevit snahu o zvýšení příjmu vlastní prací ani neodpovídá realitě na trhu práce, zdravotnímu stavu a sociální situaci žalobkyně.
14. Žalovaný ani správní orgán I. stupně dále podle žalobkyně nedostatečně odůvodnili svá rozhodnutí. Neodůvodnili, proč nelze přihlédnout k námitce žalobkyně, že by se zajímala o situaci dříve, kdyby byla upozorněna na pokles na částky existenčního minima, ani neodůvodnili ukončení využití správního uvážení. Správní orgán je povinen uvést konkrétní důvody, proč byly použity uvedené právní předpisy. Nedostatek řádného odůvodnění správního rozhodnutí přitom zakládá jeho nepřezkoumatelnost.
15. Žalobkyně na závěr poukázala na to, že doplnění odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí odeslala na e-mailovou adresu úředníkovi, ke kterému byla přidělena, který ale na Úřadu práce již nepracoval. To žalobkyně nemohla vědět, proto mělo být doplnění odvolání zohledněno a žalovaný měl přihlédnout k jejím námitkám.

V. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný ve svém vyjádření shrnul průběh dosavadního řízení a skutkový stav. Dále se vyjádřil k tvrzením žalobkyně následovně.

17. V prvé řadě žalovaný uvedl, že žalobkyně byla o podmínce snížení dávky poučována opakovaně, a to minimálně od roku 2017, se snížením dávky měla rovněž praktickou zkušenost. Benefit tolerance v době trvání nouzového stavu od 12. 3. do 17. 5. 2020 neměl vliv na platnost dosavadních poučení o snižování dávky a při jeho aplikaci bylo uvedeno, že je navázán na nouzový stav. Žalobkyní tvrzená neznalost podmínek poskytování dávek je v přímém rozporu s některými jejími tvrzeními a rovněž s tím, že příspěvek na živobytí je jí vyplácen dlouhodobě.
18. K pojmu snahy zvýšit si příjem vlastní prací uvedl žalovaný, že se jím rozumí především započítí výdělečné činnosti, a rovněž aktivní součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ve spojitosti s evidencí uchazečů o zaměstnání, využitím služeb agentur práce, nabídek výdělečné činnosti a korespondence se zaměstnavateli. Skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku je povinen doložit žadatel. Mezi další započitatelné aktivity patří i účast na projektech Úřadu práce, lze však zohlednit pouze to, zda se posuzovaná osoba prokazatelně projektů účastní. Žalobkyní tvrzené okolnosti zařazení do projektů proto nejsou relevantní. Okolnosti zařazení do projektu pracovní rehabilitace jsou pak předmětem dohody spadající pod zákon o zaměstnanosti a nelze je přezkoumat ani zohlednit v řízení o dávce. Projekty či aktivity organizované krajskou pobočkou Úřadu práce pak nejsou jedinou možností, jak prokázat snahu o zvýšení příjmu vlastní prací a nelze spoléhat na jejich aktivní nabízení ze strany Úřadu práce. Nelze ani přenášet veškerou odpovědnost za svoje pracovní uplatnění na správní orgány.
19. K dalším žalobním námitkám žalovaný uvedl, že status zdravotně znevýhodněné osoby, který má žalobkyně, nezakládá výjimku ze snižování dávky příspěvku na živobytí, ani zvláštní procesní práva v rámci správního řízení, jak dovozuje žalobkyně. V případě žalobkyně správní orgány nepostupovaly formalisticky, neboť ve prospěch žalobkyně tolerovaly neplnění aktivit, ačkoliv to nebylo jejich povinností a žalobkyně na to neměla právní nárok. Po dobu předpokládaného trvání aktivity tzv. Karlovarského programu byl žalobkyni aplikován benefit tolerance neplnění aktivit, nekonání programu tak nemělo vliv na posouzení dávky. Absence veřejných služeb v místě bydliště žadatele o dávku pak není důvodem pro tolerování neplnění aktivit žadatele, neboť zákon předpokládá řadu jiných činností, které lze považovat za snahu o zvýšení příjmu. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně i napadené rozhodnutí považuje žalovaný za dostatečně odůvodněná, neboť s aplikací benefitu tolerance a jeho odůvodnění byla žalobkyně řádně srozuměna. Žalobkyni bylo známo, že od července 2020 byla oprávněnou úřední osobou jiná pracovnice Úřadu práce. Ze strany žalobkyně proto nebylo možné předpokládat, že by měla komunikovat s jiným zaměstnancem. Nadto by ani nebylo možné přihlídnout k podání žalobkyně formou e-mailu, neboť nemá zaručený elektronický podpis a své podání by musela do 5 dnů potvrdit písemně nebo ústně do protokolu, což neučinila, ani jinak nereagovala na výzvu úřadu práce.
20. S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

VI. Replika žalobkyně

21. V replice žalobkyně především zopakovala, že nebyla výslovně poučena o nutnosti opět aktivně plnit podmínky pro ponechání částky živobytí ve výši životního minima ihned po skončení nouzového stavu, případně ještě před jeho skončením. Z protokolů založených ve správním spisu nelze ověřit, zda a jakým způsobem byla žalobkyně

poučena o aplikaci správního uvážení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně byla ústně seznámena s tolerancí a správním uvážením, žalobkyně si však není takového poučení vědoma. Žalobkyně dále uvedla, že nevěděla o tom, kdy skončil nouzový stav, neboť nemá doma televizi, internet ani telefon, a jednala tedy v dobré víře s tím, že bude úřadem práce náležitě a včas poučena, jakmile se změní podmínky. Rovněž není v této souvislosti relevantní, že žalobkyně byla o podmínkách snížení nároku poučena již v roce 2017 a že jí byla v minulosti dávka několikrát snižována. Posuzovaná situace nesouvisí s obecnou znalostí podmínek pro poskytování dávek, ale se zcela výjimečným uplatněním správního uvážení na situaci spojenou s první vlnou onemocnění COVID-19.

22. Žalobkyně dále zopakovala, že je ze své iniciativy velmi aktivní i nad rámec svých povinností, vyhledává projekty i bez součinnosti úřadu práce a žádá o zařazení do nich. Během první vlny onemocnění COVID-19 však byly veškeré aktivity omezeny, přičemž i za běžné situace je pro žalobkyni uplatnění na trhu práce problematické, a to s ohledem na četná zdravotní omezení. I přes svoji aktivitu však žalobkyně nebyla do některých projektů vybrána. Proto žalobkyně odmítá, že by veškerou zodpovědnost za své pracovní uplatnění přenášela na správní orgány, naopak je v rámci svých zdravotních a finančních možností dlouhodobě aktivní. Žalobkyně rovněž spoléhala na to, že bude zařazena do pracovní rehabilitace, i v této souvislosti však chybělo srozumitelné a přiměřené poučení ze strany úřadu práce.

VII. Posouzení věci krajským soudem

23. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
24. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
25. Po řádném posouzení žalobních námitek dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná.
26. Přednostně se zdejší soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť se jedná o tak závažnou vadu, že se jí musí zabývat i tehdy, pokud by to žalobkyně nenamítala, tedy z úřední povinnosti. Je-li totiž správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu správním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí logicky nelze věcně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí tedy obvykle bývá překážkou posouzení důvodnosti dalších žalobních námitek, což však v daném případě nenastalo.
27. Žalobkyni byla namítána nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů. K nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí pro nedostatek důvodů uvedl Vrchní soud v Praze v rozsudku ze dne 26. 2. 1993, sp. zn. 6 A 48/92, SJS 27/0, SP č. 27/1994, že: „Z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad

svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy za vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej případně vedly k uložení sankce v konkrétní výši. Z odůvodnění správního rozhodnutí musí jednoznačně vyplývat, že se správní orgán posuzovanou věcí zabýval, neopomenul žádné účastníkovy námitky a přihlédl i k námitkám strany druhé. Užité argumenty a úvahy správního orgánu nesmí vzbudit pochybnosti o jeho nezávislosti a odbornosti. Z odůvodnění musí plynout vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle.“

28. Při výkladu pojmu „nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu“ vyšel zdejší soud dále i z konstantní judikatury vztahující se k nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí, která je shrnuta např. v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 2 As 85/2011-170 (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), kde je mj. uvedeno: „K vymezení rozsahu přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí přispěl Ústavní soud, který např. v nálezu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 45, náleze 64, str. 77, vyslovil, že odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval soud při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena. Ústavní soud rovněž v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (dostupný na nalus.usoud.cz) také konstatoval: „Soudy jsou povinny své rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“ V tomto nálezu Ústavní soud dále vyslovil, že „(...) je-li povinností krajských soudů vyplývající z práva na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod to, aby se vypořádaly i s námitkami žalobců uplatněnými opožděně, a to z pohledu včasnosti jejich uplatnění, tím spíše je dána povinnost krajských soudů vypořádat se s námitkami uplatněnými v žalobě, tedy řádně a včas“. Z konstantní judikatury Ústavního soudu (např. náleze ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 3, náleze 34, str. 257, a náleze ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 8, náleze 85, str. 287) také vyplývá, že jedním z požadavků vyplývajících z práva na spravedlivý proces a z principů právního státu je povinnost soudů svá rozhodnutí odůvodnit. Ve správním soudnictví nachází tato zásada vyjádření v ustanovení § 54 odst. 2 s.ř.s. Z odůvodnění rozsudku musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu

tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelné, protože by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

29. Také Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích opakovaně vyslovil, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s.ř.s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, a také rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Obdobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2007, č. j. 1 Afs 53/2007 – 34, bylo vysloveno, že „(...) je povinností soudu stranám sporu ozřejmit, jakými úsudky byl veden a k jakým závěrům dospěl“. V této souvislosti lze také poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, v němž se uvádí, že v situaci, kdy „(...) je část odůvodnění rozsudku krajského soudu, v níž se měl krajský soud vyjádřit ke skutkovým a právním otázkám vyplývajícím z uplatněných žalobních bodů, tvořena z valné části toliko pasážemi převzatými bez dalšího komentáře z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž by krajský soud zároveň vyložil, jaký význam mají tyto převzaté závěry pro jeho rozhodnutí ve věci, je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů“. Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost pak lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS). Také správní rozhodnutí lze považovat za nepřezkoumatelné buď pro nedostatek důvodů, nebo pro nesrozumitelnost. Stejně závěry je třeba zásadně vztáhnout i na rozhodnutí správních orgánů.
30. Krajský soud neshledal žádnou z vad, pro kterou by bylo napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, ať už pro nesrozumitelnost (nelze seznat určitý a jednoznačný výrok, jde o výrok s obsahem rozporuplným, nevykonatelným apod.), nebo pro nedostatek důvodů (odůvodnění je v rozporu s výrokem, popř. jiné důvody než ty, v nichž má mít dle zákona oporu, odůvodnění postrádá rozhodný důvod pro výrok či neobsahuje žádné hodnocení provedených důkazů a závěr z nich učiněný). Je pouze na žalovaném, aby námitky či důkazy vypořádal, logicky odůvodnil a argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů.
31. To se ve zde projednávaném případě stalo a soud proto nemůže přisvědčit žalobkyni ani v jednom z jejich odkazů na vady, které by vedly k nepřezkoumatelnosti napadeného

rozhodnutí. Zdejší soud má za to, že žalovaný zdůvodnil a srozumitelně uvedl, co jej vedlo

k závěru napadeného rozhodnutí.

32. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je tak seznatelné, které otázky žalovaný považoval za rozhodné. Vzájemná souvislost jednotlivých úvah, jež v napadeném rozhodnutí vyslovil žalovaný, je zřetelná. Napadené rozhodnutí proto krajský soud považuje za přezkoumatelné. Ostatně sama žalobkyně s tímto rozhodnutím polemizuje, což by v případě nepřezkoumatelnosti nebylo možné, a skutečnost, že se závěry žalovaného žalobkyně nesouhlasí, nutně neznamená, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
33. Ve světle těchto skutečností považuje krajský soud námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí za nepřipadnou. Přistoupil proto k posouzení podstaty projednávané věci.
34. Ze správního spisu správního orgánu I. stupně a žalovaného zjistil krajský soud následující skutečnosti.
35. Žalobkyně dlouhodobě od roku 2017 pobírá dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí. Správním orgánem I. stupně byla průběžně poučována mj. i o sankcích vyplývajících z nedodržení požadavků ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ke zvýšení příspěvku na živobytí na výši životního minima ještě před vydáním prvostupňového a napadeného rozhodnutí došlo u žalobkyně od 1. 8. 2019, a to rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 12. 8. 2019, z něhož rovněž vyplývá, že zvýšení dávky souvisí s plněním požadovaných aktivit podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
36. V souvislosti s nouzovým stavem vyhlášeným z důvodu epidemie onemocnění COVID-19 od 12. 3. 2020 do 17. 5. 2020 došlo ze strany správního orgánu I. stupně k toleranci nesplnění podmínek, na základě kterých by došlo u žalobkyně ke snížení z částky životního minima na existenční minimum. Uvedenou toleranci aplikoval správní orgán I. stupně v měsících dubnu, květnu a červnu 2020, když posuzoval aktivity žalobkyně za rozhodné období předcházejících měsíců březen, duben a květen 2020.
37. Ze záznamu do správního spisu ze dne 22. 4. 2020 (č. l. 6) vyplývá, že v rámci telefonického hovoru žalobkyně se správním orgánem I. stupně žalobkyně požádala o vyhodnocení dávky pomoci v hmotné nouzi od 1. 4. 2020. Z dalšího záznamu do spisu ze dne 22. 4. 2020 (č. l. 7) vyplývá, že na základě vyhlášeného nouzového stavu a skutečnosti, že žalobkyně je zdravotně znevýhodněnou osobou, došlo ke správnímu uvážení a k toleranci nesplnění aktivit v měsíci březnu 2020 a následnému ponechání částky živobytí ve výši životního minima. Z oznámení ze dne 22. 4. 2020 (č. l. 8) vyplývá, že žalobkyně byla informována o skutečnosti, že v souvislosti s epidemií onemocnění COVID-19 nebylo oznámení o zahájení správního řízení ve věci změny výše dávky zasláno prostřednictvím pošty, ale vloženo do spisové dokumentace. Z oznámení ze dne 22. 4. 2020 (č. l. 9) pak vyplývá, že žalobkyni byla zvýšena částka živobytí na výši životního minima na základě správního uvážení, a rovněž z něj vyplývá, že žalobkyně byla obeznámena s opatřeními spojenými se situací ohledně onemocnění COVID-19 a se změnou výplaty dávek, která bude platit do doby zavedení mimořádných opatření.

38. Ze záznamu do správního spisu ze dne 4. 5. 2020 (č. l. 11) vyplývá, že v rámci telefonického hovoru žalobkyně se správním orgánem I. stupně žalobkyně požádala o vyhodnocení dávky pomoci v hmotné nouzi od 1. 5. 2020. Ze záznamu do spisu ze dne 12. 5. 2020 (č. l. 13) vyplývá, že na základě vyhlášeného nouzového stavu až do 17. 5. 2020, došlo ke správnímu uvážení a k toleranci nesplnění aktivit v měsíci dubnu 2020 a následnému ponechání částky živobytí ve výši životního minima, současně byla žalobkyně poučena, že výše uvedené bude opět přehodnoceno v měsíci červnu 2020. Z oznámení ze dne 12. 5. 2020 (č. l. 14) pak vyplývá, že žalobkyni bude zasílána částka živobytí ve výši životního minima poštovní poukázkou, a rovněž z něj vyplývá, že žalobkyně byla obeznámena s opatřeními spojenými se situací ohledně onemocnění COVID-19 a se změnou výplaty dávek, která bude platit do doby zavedení mimořádných opatření.
39. Dne 10. 6. 2020 se žalobkyně dostavila k ústnímu jednání se správním orgánem I. stupně. Z protokolu o jednání (č. l. 18) vyplývá, že žalobkyně požádala o přehodnocení dávky pomoci v hmotné nouzi od 1. 6. 2020. Ze záznamu do správního spisu ze dne 11. 6. 2020 (č. l. 19) vyplývá, že na základě vyhlášeného nouzového stavu až do 17. 5. 2020, došlo ke správnímu uvážení a k toleranci nesplnění aktivit v měsíci květnu 2020 a následnému ponechání částky živobytí ve výši životního minima, současně byla žalobkyně poučena, že výše uvedené bude opět přehodnoceno v měsíci červenci 2020. Z oznámení ze dne 11. 6. 2020 (č. l. 20) o zahájení správního řízení z moci úřední a z oznámení o změně způsobu výplaty ze dne 18. 6. 2020 (č. l. 22) pak vyplývá, že žalobkyni bude částka živobytí ve výši životního minima vyplácena kombinovanou formou, a rovněž z nich vyplývá, že v květnu 2020 byla částka vyplácena poštovní poukázkou, jelikož byla zohledněna situace ohledně onemocnění COVID-19; oznámení ze dne 11. 6. 2020 si žalobkyně převzala osobně dne 16. 6. 2020.
40. Dne 1. 7. 2020 se žalobkyně dostavila k ústnímu jednání se správním orgánem I. stupně. Z protokolu o jednání (č. l. 3) vyplývá, že žalobkyně požádala o přehodnocení dávky pomoci v hmotné nouzi od 1. 7. 2020. Rovněž byla žalobkyně v průběhu ústního jednání poučena o poklesu z životního minima na existenční minimum, jelikož se v měsíci červnu 2020 nezúčastnila žádné aktivity. Ze záznamu do správního spisu ze dne 7. 7. 2020 (č. l. 5) vyplývá, že došlo k přehodnocení příspěvku na živobytí, jelikož žalobkyně v červnu 2020 nesplnila žádnou aktivitu, která by jí ponechala částku životního minima v měsíci červenci 2020 v nezměněné výši. Současně již nedošlo ke správnímu uvážení jako v období nouzového stavu od 12. 3. 2020 do 17. 5. 2020 a žalobkyně v červnu 2020 již měla možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Ze záznamu do správního spisu ze dne 7. 7. 2020 (č. l. 6) vyplývá, že Karlovarský program, kterého se měla žalobkyně účastnit a který se neuskutečnil z důvodu situace ohledně onemocnění COVID-19, měl být zahájen v březnu 2020 a skončen nejpozději v květnu 2020. Poté oznámením ze dne 8. 7. 2020 zahájil správní orgán I. stupně správní řízení ve věci změny výše příspěvku, který budu žalobkyni snížen na existenční minimum. Dne 15. 7. 2020 se žalobkyně dostavila k ústnímu jednání se správním orgánem I. stupně. Z protokolu o jednání (č. l. 10) vyplývá, že žalobkyně byla seznámena s tím, že jí v období od 13. 3. 2020 do 17. 5. 2020 byla z důvodu situace ohledně onemocnění COVID-19 poskytnuta tolerance a byla jí vyplácena částka ve výši životního minima. Žalobkyně k tomu sdělila, že kdyby byla upozorněna na pokles z životního minima v červnu 2020, zajímala by se o situaci již dříve.

41. Následně došlo k vydání prvostupňového rozhodnutí, proti němuž podala žalobkyně blanketní odvolání. Odvolání na výzvu správního orgánu I. stupně ani žalovaného nedoplnila, ač jí byla výzva správního orgánu I. stupně doručena do vlastních rukou. Žalovaný výzvu na doplnění odvolání žalobkyni rovněž zaslal do vlastních rukou, ale žalobkyně si zásilku nepřevzala.
42. Krajský soud dále považuje za potřebné připomenout relevantní právní úpravu poskytování příspěvku na živobytí.
43. Podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi *částka živobytí osoby činí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce, osobu, která je výdělečně činná, osobu, která je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.*
44. Soud v prvé řadě konstatuje, že žalobní námitky směřují v podstatě pouze do otázky, zda správní orgán I. stupně žalobkyni řádně poučil o ukončení tolerance současně se skončením nouzového stavu a zda tedy žalobkyně mohla očekávat přehodnocení a snížení výše dávky příspěvku na živobytí z částky životního minima na existenční minimum, neboť nesplnila zákonem požadované aktivity.
45. Krajský soud předesílá, že má za to, že žalobkyně řádně poučena byla, a to jak obecně ohledně podmínek zachování příspěvku na živobytí ve výši životního minima, tak ohledně situace spojené s epidemií COVID-19 a uplatněním tolerance ze strany správního orgánu I. stupně. Žalobkyně byla přiměřeně informována v průběhu správního řízení tak, aby nebyla porušena její legitimní očekávání.
46. Jak vyplývá z výše uvedeného shrnutí obsahu správního spisu, správní orgán I. stupně byl i v průběhu nouzového stavu v telefonickém kontaktu se žalobkyní, přičemž z těchto kontaktů existují záznamy ve správním spise. Jak vyplývá se záznamů a z oznámení správního orgánu I. stupně, žalobkyně byla v průběhu telefonních hovorů průběžně seznamována s tím, že jí je ponechána dávka živobytí ve výši životního minima, i přesto, že v době nouzového stavu nedoložila aktivity či jiné možnosti podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Byť správní orgán I. stupně neučinil formalizované písemné poučení o uplatnění správního uvážení a tolerance neplnění aktivit žalobkyní, popř. o jeho ukončení, ze správního spisu je patrné, že o využití správního uvážení a tolerance po dobu trvání nouzového stavu správní orgán I. stupně žalobkyni informoval a byla poučena o tom, že v následujícím měsíci bude dávka živobytí opětovně v tomto smyslu přehodnocována, což vyplývá ze správního spisu – zejména ze záznamu do spisu ze dne 12. 5. 2020 (č. l. 13) a ze záznamu do spisu ze dne 11. 6. 2020 (č. l. 19).
47. Ze záznamů konkrétně vyplývá, že ze strany správního orgánu I. stupně došlo ke správnímu uvážení, a to vzhledem k trvajícímu nouzovému stavu v období od 1. 4. 2020 do 30. 4. 2020, resp. od 1. 5. 2020 do 17. 5. 2020 a tedy došlo ke ztíženým podmínkám při plnění aktivit a jiných možností uvedených v § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Správní orgán I. stupně proto s ohledem na to hodnotil možnost zvýšení příjmu vlastní prací, a to zejména započítáním výdělečné činnosti, výkonem

veřejně prospěšných prací či veřejné služby. Správní orgán I. stupně proto toleroval skutečnost, že žalobkyně v měsíci duben 2020, resp. květen 2020 nepředložila splnění výše uvedených možností. Proto bylo živobytí žalobkyně v měsíci květen 2020, resp. červen 2020 ponecháno v nezměněné výši životního minima. Na závěr je v záznamu ze dne 12. 5. 2020 uvedeno, že *„žadatelka je správním orgánem poučena o skutečnosti, že výše uvedené bude opětovně přehodnoceno v měsíci červnu 2020“* a v záznamu ze dne 11. 6. 2020 *„žadatelka je správním orgánem poučena o skutečnosti, že výše uvedené bude opětovně přehodnoceno v měsíci červenci 2020“*. Z formulace „výše uvedené“ pak jasně vyplývá, že se posouzení v následujícím měsíci mělo vztahovat i na podmínky ohledně trvání či skončení nouzového stavu a uplatňování tolerance.

48. Nadto lze přisvědčit žalovanému v tom ohledu, že žalobkyně příspěvek na živobytí pobírá již delší dobu a jsou jí tedy dlouhodobě známy podmínky jeho vyplácení. Žalobkyně tedy věděla, že obvykle musí plnit aktivity a jiné možnosti podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi a že každý měsíc je dávka opětovně přehodnocována. Proto ji muselo být zřejmé, že ponechání částky živobytí ve výši životního minima je výjimečnou situací a že se skončením nouzového stavu skončí i vyplácení této částky, pokud nebude splňovat aktivity či jiné možnosti. Kdyby správní orgán I. stupně toleranci v období nouzového stavu nepoužil, žalobkyně by měla nárok na živobytí pouze ve výši existenčního minima, jelikož aktivity ani jiné možnosti nesplnila. I kdyby o aplikaci tolerance v době nouzového stavu žalobkyně nebyla poučena, musela očekávat, že neplnění podmínky podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi povede ke snížení živobytí na výši existenčního minima, což se díky aplikaci tolerance nestalo.
49. Žalobkyni naopak lze přisvědčit v tom, že obecné poučení o podmínkách pobírání příspěvku na živobytí, tak jak bylo vůči žalobkyni učiněno v roce 2017, bylo dostatečné pro běžnou situaci, nikoliv pro situaci spojenou s epidemií onemocnění COVID-19. Jak však uvedl soud již výše, žalobkyně byla v průběhu správního řízení několikrát prokazatelně informována o využití tolerance po dobu nouzového stavu, který trval do 17. 5. 2020. Byla informována i o tom, že podmínky splnění nároku na příspěvek na živobytí ve výši životního minima budou přezkoumávány každý měsíc.
50. Žalobkyně tvrdí, že o skončení nouzového stavu nevěděla, neboť nevlastní telefon, televizi ani nemá připojení k internetu a v době nouzového stavu bylo povoleno vycházení na veřejnost pouze v nezbytných případech. Podle názoru soudu žalobkyně se musela o skončení nouzového stavu dozvědět. Minimálně totiž byla v pravidelném kontaktu se správním orgánem I. stupně, a to ve dnech 22. 4. 2020, 4. 5. 2020 a 16. 6. 2020. Nejpozději z oznámení ze dne 11. 6. 2020 (č. 1. 20) o zahájení správního řízení z moci úřední, které si žalobkyně převzala osobně dne 16. 6. 2020, se dozvěděla o skutečnosti, že jí bude částka živobytí ve výši životního minima od června 2020 vyplácena kombinovanou formou. V květnu 2020 byla částka vyplácena poštovní poukázkou, neboť byla zohledněna situace ohledně onemocnění COVID-19. Jelikož se od června 2020 obnovil způsob vyplácení příspěvku na živobytí v kombinované formu, žalobkyni muselo být zřejmé, že se již musela změnit situace ohledně nouzového stavu vyhlášeného z důvodu epidemie onemocnění COVID-19. Nadto je soudu obecně známo, že oznámení ohledně trvání nouzového stavu a opatření s ním spojených byly na veřejných institucích v tomto období vyvěšovány. Žalobkyně se i v průběhu nouzového stavu dostavovala před budovu úřadu práce k telefonickému jednání ohledně dávky

živobytí a následně i osobně k ústnímu jednání dne 11. 6. 2020, a tudíž se k ní informace ohledně trvání nouzového stavu musela dostat.

51. Jde-li o „Karlovarský program“, tak tento měl být uskutečněn v období od března do května 2020, tedy přesně v období, v němž trval nouzový stav. Omezení daná vyhlášeným nouzovým stavem správní orgán I. stupně zohlednil právě použitím správního uvážení a aplikací tolerance v případě žalobkyně.
52. Naopak lze souhlasit se žalobkyní v tom, že jako plnění podmínek vyplývajících z § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi lze hodnotit i aktivní plnění povinností uchazeče o zaměstnání při zprostředkování zaměstnání a prokázáním skutečnosti, že se snaží najít zaměstnání využitím inzerce, internetu či korespondencí se zaměstnavateli. Jak uvedl žalovaný, skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku je však povinen doložit žadatel. To se v případě žalobkyně nestalo, neboť v průběhu správního řízení takové skutečnosti netvrdila a v průběhu správního ani soudního řízení aktivní plnění povinností uchazeče o zaměstnání nedoložila. Nemůže se proto nyní na takovou skutečnost odvolávat, když správní orgány ani neměly možnost takové plnění podmínek ze strany žalobkyně zhodnotit.
53. Co se týče námitek žalobkyně ohledně zařazení do pracovní rehabilitace či nezřizování veřejné služby městem Bystřice pod Hostýnem, kde má žalobkyně trvalý pobyt, uvádí soud, že pro posouzení napadeného rozhodnutí nejsou tyto skutečnosti relevantní. Otázka zařazení žalobkyně do pracovní rehabilitace by byla předmětem jiného správního řízení, přičemž soud nemá pravomoc v nyní probíhajícím soudním řízení tuto otázku vůbec posuzovat, jakkoliv spolu mohou podle názoru žalobkyně souviset. V nyní posuzované věci jde o snížení dávky příspěvku na živobytí na výši existenčního minima vlivem neplnění aktivit vyplývajících z § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, mezi něž lze zařadit i pracovní rehabilitaci a veřejnou službu. Tyto dvě možnosti však nejsou jedinými, jak požadované aktivity splnit a dosáhnout na zvýšení dávky živobytí, proto nemožnost splnění aktivit prostřednictvím těchto možností nemohlo mít samo o sobě vliv na nesplnění podmínek ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
54. Rovněž nelze přisvědčit námitce žalobkyně, že správní orgán I. stupně i žalovaný přistoupili k případu žalobkyně formalisticky a nezohlednili specifickou situaci žalobkyně.
55. Ze správního spisu vyplývá, že správní orgán I. stupně zohlednil situaci žalobkyně i její zdravotní stav, když zahájení uplatňování správního uvážení spojil právě s tím, že žalobkyně je osobou zdravotně znevýhodněnou (č. 1. 7). Rovněž správní orgán I. stupně zohlednil epidemii onemocnění COVID-19 ve spojení s vyhlášeným nouzovým stavem, když epidemie onemocnění COVID-19 a s ní spojený nouzový stav zásadně omezil sociální kontakty, a tedy v podstatě znemožnil splnění podmínek podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Z uvedených důvodů správní orgán I. stupně přistoupil k toleranci neplnění aktivit ze strany žalobkyně po celou dobu nouzového stavu, resp. i ve zbytku měsíce března 2020 a měsíce května 2020, když nouzový stav začal 12. 3. 2020 a skončil 17. 5. 2020. Podle názoru krajského soudu správní orgán I. stupně tedy postupoval v případě žalobkyně individuálně a zjevně zohlednil její situaci i zdravotní stav, stejně jako probíhající nouzový stav. Proto nelze přisvědčit námitce žalobkyně ohledně formalistického přístupu správních orgánů.

Napadené ani prvostupňové rozhodnutí nelze považovat za přepjatě formalistické, žalovaný i správní orgán I. stupně posoudili případ žalobkyně individuálně a přihlédli ke všem okolnostem případu.

56. Žalobkyně nakonec namítala, že není pravdou, že nereagovala na výzvu k doplnění odvolání a neodstranila nedostatky podaného odvolání. Doplnění odvolání zaslala na e-mail V. H., který v té době již nebyl zaměstnancem úřadu práce. Žalobkyně o tom však nebyla poučena a domnívala se, že je stále oprávněnou úřední osobou.
57. Krajský soud však z obsahu správního spisu zjistil, že ze záznamu o určení osoby oprávněné provádět úkony ve správním řízení ze dne 1. 7. 2020 vyplývá, že V. H. již oprávněnou úřední osobou není. Rovněž od tohoto data s žalobkyní nejednal V. H., ale výhradně Bc. K. D.. Žalobkyni proto muselo být zřejmé, že oprávněnou úřední osobou V. H. již není.
58. Současné označení oprávněných úředních osob záznamem do spisu je dostatečné. Ustanovení § 15 správního řádu stanoví, že úkony správního orgánu v řízení provádějí oprávněné úřední osoby. Oprávněnými úředními osobami jsou ty osoby, které k dané činnosti opravňují vnitřní předpisy nebo vedoucí správní orgán. O tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou, provede záznam do spisu. Správní řád pak v § 15 odst. 4 výslovně uvádí, že správní orgán o tom, kdo je oprávněnou úřední osobou, účastníka řízení na požádání informuje. Pokud o to účastník řízení požádá, oprávněná úřední osoba sdělí své jméno, příjmení, služební nebo obdobné označení a ve kterém organizačním útvaru správního orgánu je zařazena.
59. Bylo spíše na aktivitě žalobkyně, aby si opatřila informace týkající se oprávněné úřední osoby, nadto v situaci, kdy s ní jednala nová úřední osoba, Bc. D.. Správní orgán I. stupně nepochybil, pokud žalobkyni výslovně nepoučil o změně oprávněné úřední osoby, neboť mu to správní řád ani neukládá. Zároveň záznam ohledně oprávněných úředních osob byl řádně založen do správního spisu a je jeho součástí. Tuto námitku žalobkyně soud proto považuje za nedůvodnou a účelovou.
60. Lze tedy uzavřít, že žalobkyně řádně nedoplnila odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, když údajné doplnění zaslala na e-mailovou adresu úředníka, který již u správního orgánu I. stupně nepracoval. Žalovaný následně přistoupil k přezkumu prvostupňového rozhodnutí a řízení, které předcházelo jeho vydání, pouze z hlediska jejich souladu s právními předpisy. V tomto postupu žalovaného krajský soud nespatřuje žádný rozpor. Žalobkyně podala proti prvostupňovému rozhodnutí blanketní odvolání, které ani přes výzvy správního orgánu I. stupně a žalovaného, které jí byly řádně doručeny, nedoplnila. Žalovaný proto neměl jinou možnost, než v rámci odvolacího řízení pouze přezkoumat soulad prvostupňového rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy ve smyslu ustanovení § 89 odst. 2 správního řádu, o čemž byla žalobkyně řádně poučena ve výzvě na doplnění odvolání.
61. Za nepřipadnou považuje krajský soud i námitku žalobkyně, že požadavek veřejné služby stanovený § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi je protiústavní a porušuje zákaz nucené práce stanovený v čl. 9 Listiny základních práv a svobod a právo na spravedlivou odměnu za práci v čl. 28 Listiny základních práv a svobod. Zákon o pomoci v hmotné nouzi naopak stanovuje benefit možnosti zvýšení dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvku na živobytí z částky existenčního minima na částku životního minima, a stanovuje několik možností, jak tohoto zvýšení lze dosáhnout.

Plnění veřejné služby je pak jen jednou z možností, jak dosáhnout na zvýšení či zachování příspěvku na živobytí na výši životního minima, nikoliv jedinou, a tedy není za tímto účelem stanovena povinnost konat právě veřejnou službu, její plnění je tedy dobrovolné. Rovněž nelze v tomto kontextu nepřihlídnout k tomu, že ani kdyby šlo o jedinou možnost, nešlo by o nucenou práci, neboť při nesplnění podmínek obdrží žadatel o příspěvek na živobytí částku alespoň ve výši existenčního minima a o sociální dávku tedy zcela nepřijde. Je přitom pochopitelné, že zákonodárce stanovil podmínky pro osoby pobírající dlouhodobě dávku příspěvku na živobytí, aby v případě, že mají zájem svůj příjem ze systému pomoci v hmotné nouzi zvýšit na částku životního minima, popř. jej v této výši zachovat, byly tímto způsobem motivovány k aktivitám, které jim rovněž mohou pomoci k aktivizaci, návratu do pracovního a sociálního života, a tedy zlepšení jejich celkové životní situace.

VII. Závěr a náklady řízení

62. Optikou shora učiněného náhledu je proto zřejmé, že postup žalovaného nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek, v odůvodnění rozhodnutí jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z uvedených důkazů. Skutkový stav věci byl tedy zjištěn v souladu s ustanovením § 3 správního řádu. Soud neshledal ve správním řízení žádná procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.
63. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
64. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení.
65. Žalobkyni byl usnesením zdejšího soudu ze dne 22. 7. 2021, č. j. 32 A 2/2021 – 26 ustanoven zástupcem JUDr. Bc. Michal Březovják, advokát se sídlem Školní 3362/11, 760 01 Zlín. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Podle ustanovení § 9 odst. 2 advokátního tarifu platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v sociálním zabezpečení ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000 Kč. Ve smyslu ustanovení § 7 bod 3 této vyhlášky činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupce žalobkyně učinil ve věci prokazatelně tři úkony právní služby, a to konkrétně převzetí a příprava zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu) a doplnění žaloby a podání repliky k vyjádření žalovaného (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu). Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. Celkem tedy náleží na odměně za právní zastupování žalobkyně částka 3 900 Kč. Jelikož zástupce žalobkyně soudu nedoložil, že by byl plátcem DPH, soud odměnu o částku připadající na tuto daň (21 %) nezvyšoval. Celkem tedy na odměně za právní zastupování náleží částka 3 900 Kč, která bude zástupci žalobkyně zaplacená z účtu krajského soudu za podmínek uvedených ve výroku IV. tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u

Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. května 2023

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce